

Els *Annals* han assolit el número 50 i, des de l'aparició del primer volum, el 1959, ja han passat 60 anys. Aquesta fita mereix una celebració a la constància i un reconeixement a tots aquells que han fet possible que la principal publicació de l'Institut d'Estudis Empordanesos arribi anualment a bon port. Els directors de l'edició, els maquetadors, els impressors i, evidentment, els autors dels articles, són els responsables de que avui puguem commemorar aquesta efemèride.

El primer volum va aparèixer durant la presidència de Frederic Marés. D'entre la junta d'aleshores, formada pel vicepresident Eduard Rodeja, el secretari Ramon Guardiola, el tesorero Xavier Dalfó, el bibliotecari Rafael Torrent, i els vocals Francesc Garre, Joaquim Gironella, Ramon Reig i Joan Sutrà, fou aquest darrer l'escollit com a "*Miembro Delegado para los Anales*". Els estatus fundacionals, aprovats el febrer de 1956, ja contemplaven l'aparició d'uns *Annals*: "El Instituto cuidará, en la medida de sus posibilidades, de editar series de ediciones sistematizadas en relación a las actividades investigadoras y con referencia a temas ampurdaneses. Cuando ella sea factible, podrá publicar también una Revista, órgano del mismo, o unos Anales".

Malgrat el propòsit, els primers *Annals* trigaren 3 anys a aparèixer. Com llegim al colofó, aquests s'acabaren d'imprimir el 27 d'abril de 1959, festivitat de Nostra Senyora de Montserrat, a Gràfiques Trayter de Figueres. El primer article, escrit per Miquel Alabrús, estava dedicat al monestir de Santa Maria del Roure: "Sucinta vida y vicisitudes del monasterio santuario de Nuestra Señora del Roure". Hi publicaren també Maria Golobardes, Rafael Torrent, Joan Subias, Jordi Bachs, Joaquim Gironella, Joan Sutrà, Miquel Oliva i Jaume Causa, mentre Josep Maria Bernils iniciava la tasca de cronista de la ciutat.

Aquest volum, com corresponia l'època, es va editar en castellà, tot i que més de la meitat dels articles foren publicats en català. Els mateixos *Annals* eren els *Anales del Instituto de Estudios Ampurdaneses* i així es mantingueren fins l'any 1974. El primer volum editat en català fou el següent número, l'11, que va aparèixer el 1976, ja com *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, any en què iniciava la presidència Andreu Brugués (1976-1986). L'esperit de dedicació a la recerca seguia essent present entre els objectius de la publicació, tal com podem llegir al pròleg, alhora que es considerava la seva importància atès que "representen una aportació pel coneixement de la nostra comarca que, tant per la varietat del seu contingut, com pel valor dels seus articles, no creiem hagi tingut parió abans".

Una altra de les reflexions que apareixen en el mateix pròleg encara són ben vigents i expressen l'esforç de tirar endavant la publicació: "El camí no sempre ha estat fàcil. Primer per les constants dificultats econòmiques derivades dels preus existents dels treballs d'edició, en unes èpoques en que, a diferència d'ara, les ajudes eren ben minses, després per la mateixa naturalesa de la feina d'investigació en la que és obligat esmerçar temps, paciència i dedicació; feina humil, que la gent no veu, però sòlida i eficaç. Per això, de cara a la galeria, la nostra tasca ha pogut semblar pobre i sense empenta; el fet, però, de que els que vulguin treballar seriosament sobre la nostra comarca hagin d'acudir com a font d'informació als *Annals* és un prova palesa de llur importància".

A partir d'aquest moment la revista aconseguirà aparèixer anualment. La portada i la imatge gràfica, encapçalada pel bust de tres quarts de l'Esculapi d'Empúries dissenyat per Eduard Rodeja, que és el logotip de l'entitat, es mantindrà fins l'any 1991, amb el volum núm. 24. Un sensible canvi es produeix el 1992, any en què Eduard Puig Vayreda inicia la presidència de l'Institut, després de deixar-la vacant Ramon Guardiola, per la seva mort el juliol de 1991. Puntualment serà substituït pel vicepresident d'aleshores, Albert Compte, persona que avui també mereix que el recordem com a veritable ànima de l'Institut d'Estudis Empordanesos entre els anys 1964 i 1991.

Durant aquests anys Albert Compte va procurar que es mantingués el rigor en la recerca i la qualitat dels articles que es publicaven. Els *Annals* varen seguir amb el seu caràcter miscel·lani, característica que només s'ha vist modificada en les ocasions en què han aparegut els números monogràfics. El primer fou entre els anys 1960 i 1961, i correspon als dos volums d'Eduard Rodeja que porten per títol *Figueras. Notas històriques*. L'any següent apareixia el monogràfic dedicat als *Juegos Florales del Ampurdan*. Frederic Marès dedicava el volum de l'any 1970 al seu estudi, en tres parts, *Port de la Selva. Notas històriques*, i el 1974 apareixia el treball de Josep Maria Bernils, *Figueras, cien años de ciudad*. El darrer monogràfic ha estat el dedicat a Castelló, que va sortir l'any 1976.

Des del volum dels anys 1979-1980 la impressió de la revista va passar de Trayter a Gràfiques Canigó de Figueres. El treball dels germans Benejam, en Lluís com a maquetador i en Josep Maria (Bene) com a impressor, restarà per sempre en la història de la publicació. La seva professionalitat i la qualitat feren molt més fàcil la tasca als responsables de l'edició per part de l'entitat.

Amb la presidència d'Eduard Puig s'inicia una nova etapa, però la publicació ni s'allunya dels seus objectius ni de la línia original. Només es renova lleugerament l'aspecte formal, amb un petit canvi en el disseny que es mantindrà fins el 2008, any en què Pere Gifre assumeix la presidència. A partir d'ara la coberta adquireix un nou color i la imatge corporativa de l'Esculapi queda inclosa en una faixa fotogràfica que fa referència a un dels temes que es tracten en el seu interior, gràcies al disseny de Maria Teresa Sinyol. Quant al contingut, els *Annals* incorporen, com a novetat, un dossier temàtic de caràcter monogràfic. El primer de tots ells és el que es dedica a la celebració del centenari de l'inici de les excavacions al jaciment d'Empúries. El seguiran altres monogràfics que recolliran les conferències dels cicles celebrats durant l'any anterior.

En dues ocasions els *Annals* han deixat pas a la publicació d'actes de congressos. El primer, el de l'any 2007, correspon als dos volums del congrés *El paisatge, element vertebrador de la identitat empordanesa*, i el segon, al congrés *Fronteres. Una visió des de l'Empordà*, que va aparèixer en un sol volum el 2011. El 2020 està prevista la publicació del congrés d'homenatge a Eduard Puig Vayreda, *Des del banc del general mirant el futur*.

Des de l'any 2015, amb la presidència d'Anna Maria Puig i la direcció editorial de Pere Gifre, juntament amb la implicació del coordinador de la secció de publicacions de l'IEE Marià Baig, s'està treballant per aconseguir millorar els criteris de qualitat editorial i científica. Ja no es tracta de criteris formals, que també, sinó de qualitat informativa i de procés editorial, aspectes que porten els *Annals* pel camí de la professionalització, l'impacte i la visibilitat internacional. Cal tenir en compte que avui podem trobar els *Annals* a bases de dades de revistes científiques com ara Dialnet i Resh, gràcies a la seva inclusió a Raco (Revistes Catalanes amb Accés Obert).¹

Tot aquest procés ha anat de la mà d'un canvi de disseny a partir del 2017, any en què la impressió de la publicació ha passat a Gràfiques Alzamora. El canvi d'imatge també ha portat a una modernització del logotip de l'Esculapi, a càrrec de Laia Martí, de l'empresa de disseny gràfic Viti. Publicitat, disseny i comunicació.

Ja hem arribat a la ratlla dels 500 autors que han participat durant aquests 60 anys i 50 volums. El 70 % d'aquest total són autors que han publicat un únic article. La resta ha

¹ <https://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=7758> i <http://epuc.cchs.csic.es/resh/revistas>.
Raco: <https://www.raco.cat/index.php/AnnalsEmpordanesos/issue/archive>.

seguit col·laborant en la revista aportant els seus treballs de recerca sobre la comarca de l'Alt Empordà. Considerem autors fidels aquells que ens han fet arribar almenys 5 articles o més, que esdevenen el 8 % del total. L'agraïment de l'IEE va dirigit a tots els autors, però volem fer un esment especial a aquells que han esdevingut més prolífics: Pere Gifre, Enric Carreras, Pablo de la Fuente, Albert Testart, Josep Clara, Antoni Egea, Miquel Pujol, Joaquim Tremoleda, Marià Baig, Anna Maria Puig, Erika Serna, Pep Vila i, sobretot, a dues persones estretament vinculades a l'entitat des dels seus inicis, els ja esmentats Josep Maria Bernils i Albert Compte, la participació dels quals supera els 20 treballs.

No es tracta només de donar veu als investigadors consolidats. Les portes estan obertes als investigadors novells, fins i tot als treballs de recerca de batxillerat dels estudiants de la comarca que han resultat guanyadors dels premis de recerca que organitza l'IEE, des del 2001 els premis Albert Compte, centrats en temes d'humanitats, des del 2013, els premis Josep M. Álvarez, a treballs dedicats a ciències i medi ambient, amb el suport de l'IAEDEN, i des del 2015 els premis Narcís Fages de Romà, a temes de viticultura i enologia.

Esperem seguir arribant a les llars dels nostres socis i, aquells que no en sigueu, que estigueu interessats en adquirir a la revista als punts de venda. Agrair a la Diputació de Girona i a l'Ajuntament de Figueres, així com a l'Institut Ramon Muntaner de Móra la Nova, el suport econòmic que fa possible l'aparició dels *Annals*.

Llarga vida als *Annals* i a la recerca empordanesa!

Anna Maria Puig, presidenta de l'IEE

Figueres, 14 de desembre de 2019